

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal:

Szabó Albert könyvnyomtatásban Kézdi-Vásárhelyt, hova úgy a lap beltartalmi részét illető közlemények, mint az előfizetések, hirdetések, nyilatkozatok, stb. i. tézendők.

Nyilatkozatok cikkek soronként 10 kr-ért közölhetők.

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr
Fél évre . . . 3 frt — kr
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr
Húlföldre 1 évre 8 frt — kr
Külföldre 1 évre 6 kr.

Hirdetések díja:

Minden egyházas garaboncs-sorát vagy annak befizetését 4 krajczár. Hivatalos hirdetések külön árszabály szerint számítottak. Ezenkívül minden beiktatásnál 30 krajczár helyegdíj fizetendő.

Iparkamaránk akeziója a székely vasutak érdekében.

(A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara felirata a kereskedelmi miniszterhez a székelyföldi vasutak tárgyában.)

III.

E szempontokból indulva ki a tisztelettel alulírt kamara — bár nem hangsúlyozhatja eléggé, hogy a székelyföld gazdasági elmáradottságára való tekintettel, minden újonnan épülő vasutvonalat a legnagyobb örömmel üdvözlő — mindazáltal kötelességet vél teljesíteni, midőn kifejezést ad aziránt táplált aggodalmának, hogy a fent érintett szempontok mellőzésével, esetleg minden egységes terv nélkül épülő vasut-vonalak, könnyen nem lesznek annyira célirányosak, s ehhez képest annyira gazdaságosak, mint az kívánatos volna, sőt esetleg itt ott oly hátrányokkal is járhatnak, illetőleg oly bajokat is teremthetnek, a melyeknek elhárítása, orvoslása később csak nagy áldozatok árán volna lehetséges. Így például nem hallgathatja el a kamara azt a véleményét, hogy az oly vasut-vonalak, mint a brassó-kézdivásárhelyi, mely északról délnyugati irányban halad s mely a kelet-nyugati irányban áramló forgalmat éles szög alatt megtöri, sem az ország általános forgalom politikai, sem a székely nép különleges érdekeinek meg nem felel; sőt ez utóbbiakra nézve határozottan veszedelmes, mert a különben is Románia felé törekvő székelységet még inkább közel hozta a román központhoz, ezáltal előmozdítva a székelység nemzeti szétzilálását. E vonalak Sepsiszent-Györgytől észak felé tervezett folytatása csak még növelné e veszedelmet, mert az Olt völgyén végig haladva, még inkább elősegítené a népmozgalomnak azt az irányát, mely a székelyföldön északról délre tart a természeténél fogva sikság felé.

De az ily irányban épített vasut-vonal fő-

leg gazdasági szempontból nem helyesíthető, mert megdrágítja a közlekedést a természetes forgalmi irányban: keletről nyugot felé, mint ezt szintén a brassó-kézdivásárhelyi vonal példája bizonyítja, amely vidék kereskedői és gyárosai ismételt panaszt emeltek a kamaránál a vasuti közlekedés drágasága miatt, s a kézdivásárhelyi érdekelt körök a kamara előtt világosan kifejtették, hogy „az a körülmény, miszerint e vasut-vonal Háromszékről délnek a román határ felé, Brassóba van vezetve — a helyett, hogy a vonal tőlünk az ország szívébe irányulna, mint a melylyel a Székelyföld lehetőleg direkte összekötötté válna és a helyett, hogy, ahol az államvasut tényleg nyugotnak irányul, tehát Ágostonfalvánál csatlakoznék, eredményezte azt a tényt, hogy jól lehet Brassó és Kézdi-Vásárhely egészen ellenkező irányban ugyan, de egyenlő távolságban fekszik Ágostonfalvától, — a kézdivásárhelyi gazda, kereskedő vagy iparos csak óriási kerülővel Brassón keresztül, 78 kilométerrel hosszabb uton szállítja és kapja áruit s így annnyival többet fizet értök, mint a brassói kereskedői stb.

Hasonló visszasságok még nagyobb arányokban fognának előfordulni a Sepsiszent-Györgytől északnak Csikszék felé tervezett vasut-vonalon, mint amely a természetes kelet nyugati forgalmi irány helyett, arra csaknem merőleges irányban létesülne. Ugy, hogy amely áru, vagy utas a fővonalra igyekszik jutni, ezt csak óriási kerülő uton teheti meg. S ekként a vasut ellenkezőbe jön tulajdonképeni hivatásával, mert számos pontról lassabb és drágább, mint a kocsin való szállítás vagy utazás.

Mindenek fölött kívánatosnak véli tehát a kamara, hogy a fővonalok, amelyek idővel arra lesznek hivatva, hogy a magyar államvasutakat a romániai hálózattal a tölgyesi, gyimesi és sósmezői szorosokon át összekös-

sék, — mint idézett jelentésében már kifejezni bátor volt — lehetőleg egyenes és kelet nyugati irányban építtessenek ki s tekintettel azok országos és nemzetközi hivatására, valamint tekintettel az építkezéssel járó nagyobb költségekre létesítse azokat az állam.

E fővonalok volnának: 1. Szászrégen — Toplicza — Tölgyes — Piatra; 2. Maros-Vásárhely — Parajd — Gyimes — Okna és végül 3. Ágostonfalva — Kézdi-Vásárhely — Sósmező Foksáni.

Ezek felül azonban, úgy országos, mint különösen a Székelyföldi érdekek szempontjából föltöbbé kívánatos, hogy Apahidától Maros-Vásárhelyen át Héjjasfalváig állami vaspálya építtessék.

A tisztelettel alulírt kamara nem hangsúlyozhatja eléggé amaz érdekeket, melyek az utóbb érintett vonalak országos jelentőséget kölcsönöznek. E vonal ugyanis közvetlen kapcsolatba hozná a Székelyföldet a magyar kir. államvasutak hálózatával s annak segítségével belehelyezné a nemzetközi forgalomba; ezen felül pedig a magyar birodalom erdélyi részének egész vasuti közlekedését sokkal tökéletesebbé tenné, a mai kor igényeinek megfelelő, lehetőleg nagyobb gyorsaságot honosítván meg, ez egész országgrész átszelő fő-vonalon, mi jelenleg — a nagy kerülők miatt — lényegesen bénítólag hat az országgrész forgalmi viszonyaira. Végül e vonal kiépítése nagyban előmozdítaná az országgrész két nagy magyar városának: Kolozsvárnak és Maros-Vásárhelynek jelentékenyebb gazdasági és kulturális központtá való fejlődését, a minek országos és nemzeti fontosságát nem véli szűkségesnek a kamara ismételt tüzetesebben fejtegetni.

Ami ezek után a szorosabb értelemben vett helyi érdekű vasutakat illeti, ezekre nézve a kamara különösen hangsúlyozni kívánja, hogy azoknak mielőbbi kiépítése, a

A „Székelyföld“ tárczája.

Innen-onnan.

Érdekes csontvázak. Mr. Putnam, a chicagói kiállítás ethnologiai osztályának elnöke, múlt év november hó 14-én érdekes ethnologiai felfedezést tett. Mr. Putnam Chillicothe (Ohio) közelében több hónap óta indián sírokat ásatott. A mintegy 500 láb hosszú és 200 láb széles sírdombon 14 láb mélyre ástak, jól konzervált férfi csontvázra akadtak, melyen rézfegyverzet volt; a csontváz fején tojásdad sisak, a pofacsontokon pedig szintén rézlapok. Ugyancsak rézlapok fedték a karokat, mellet, a gyomortájékát, valamint a két halántékot. A szájrégben nagy, igaz gyöngyök voltak, a nyakon pedig egy zsinór medvefogak gyönggyel vegyest lógtak. A férfi csontváz mellett asszonyi csontvázra is akadtak. Valószínű tehát, hogy a két egymásmellett fekvő csontváz egy házaspár csontváz, kik a régészek gyanítása szerint 600 év óta pihennek egymás mellett a hideg földben.

messziről meghall. Egy Lajard J. nevű tudós hosszabb ideig tanulmányozta ezt a különös nyelvet és annyira elsajátította, hogy képes volt rövid párbeszédet folytatni a benszülöttekkel. Tanulmányainak érdekes eredménye az, hogy a sziget-lakók fütty-nyelve nem külön nyelv, nem is utánzás a spanyolnak, hanem valóságos spanyol nyelv, melyet gyakori fütty-szóval tesznek erőteljesebbé. Beszédükben két-három ujjukat mindig a szájukban tartják és közbe-közbe élesen füttyentenek. Ily módon a beszédnek és a füttylésnek sajátos keverékét hozzák létre, mely a kevésbé gyakorlott fülnek új és érthetetlen, de a ki jól figyel, az egyes szavakat is megkülönböztetheti.

Hogyan készült a katonai czopf? A Hadtörténelmi Közlemények Lacy tábornagnak 1768-ból eredő parancsaiból a czopf készítésének titkaiból a következő részt eleveníti föl: 20. pont. „Ő Felcsége nem látja szívesen — s ezzel úgy hiszem minden meg van mondva, — hogy a katonák haja vízzel befecskendezve és aztán a hajporral mint egy vastag péppel legyen összeragasztva; a csinosítás szükséges a katonánál, de azért nem szabad semmi túlzásnak bekövetkeznie. A közember egy, legfőkébb két hajfürttel, mesterkéletlenül fésültessék meg.“ 21. pont. „A hajfonatokat nem

kell hamisítani; azt állítják, hogy vannak ezredek, melyeknél a legénység fadarabokat köt a szalag alá. Az ezredek ügyeljenek, nehogy ilyen dolgok miatt neveltségessé váljanak sőt felelősségre vonassanak.“ Az ezredparancsnok Lacy gróf tábornagy főttebbi rendelkezése, még többféle intézkedést talált szükségesnek s rendeli: „A hajszolgálaton kívül az ugynevezett Catogan-ban (?) mely fönt egy hüvelyk, a szalagban egy hüvelyk és lent ismét egy hüvelyk, összesen tehát három hüvelyk hosszú legyen — hordandó; nem szabad tágon megkötöni s úgy készitendő (görbitendő), hogy az alsó rész a kabáthoz ne érjen. A gombostűk, melyekkel a szalag megerősítették, alulról dugandók be, hogy ne legyenek láthatók. Azoknak, kiknek oly hosszú hajuk van, hogy a kötésig ér, nem kell al-czopot (Zöpfel) befogni: de a kiknek hajuk rövid, azoknak egy három águ al-czopfot kell a fonatba befogniok és az első kötésig be kell azt foglalniok; ugyanazt tegyék azok is, kiknek oldalhaja nem ér egészen a hátulsó kötésig. Az oldalhajak udvari haditanácsi rendelet folytán, fürtök helyett, mind a fül fölött a czopfba fésülendők vissza; azok pedig, kiknek oldalhajuk oly rövid, hogy nem ér egész a czopfba azt három águ fonatba kötelesek rendezni. A hajnak természetes színe meghagyassék, tehát az ne erősen, hanem csak keresztül hajporozandó. A

Székelyföld töke-szegénységére való tekintettel, a helyi érdekesség hozzájárulásával, csak az esetre volna remélhető, amennyiben azok oly vidékeken — sikságon és folyók mentén — haladnak, ahol azok építése nem jár túl magas költségekkel, s ahol elegendő természeti kincsek vannak arra nézve, hogy e befektetések kellő gyümölcsözősége remélhető.

Ilyen volna például: 1. a gyergyói gazdag sikságon Gyergyószentmiklóstól Gyergyó-Szárhegyen és Ditrón át a Maros mentén Topliczáig vezető vonal, csatlakozva itt a szászrégeni tölgyesi fővonallal. Továbbá 2. Tusnádtól, az Olt völgyén felfelé, Csíkszeredán keresztül Csik-Szent Domokosig, csatlakozva a marosvásárhelyi gyimesi fővonallal. 3. Szászrégenből Görgény-Szent-Imrén át, a Görgényi víze mentén Laposnyáig vezető vonal. 4. Székely-Udvarhelytől, a Küküllő partján Zetelakán át Csikba vezető vonal, csatlakozással a marosvásárhelyi-gyimesi fővonallal stb.

E helyi érdekű vasutak, míg egyfelől az első helyen érintett fővonalak forgalmát táplálnák, másfelől amaz egyenes irányokban a fővonalak segélyével sokkal intenzívebben volnának kihasználhatók, mint az esetleg minden egységes terv nélkül elszigetelten, vagy esetleg a főforgalmi irányra éles szög alatt építendő egyes helyi érdekű vasutak.

A fentiekben vázolt tervezetre nézve teljesen tudatában van a tisztelettel alulírt kamara annak, hogy az még az államnak legjobbját indultat támogatása mellett sem épülhet föl egyszerre, vagy akár rövid idő alatt is; mindazáltal szükségesnek véli egy ily egységes munka-programm megállapítását oly célból, hogy — habár egyes vonalak csak évek múltán kerülnének is kiépítés alá — ama főszempontok, melyek az egész székelyföldi vasúthálózat tervszerű kiépítésénél, az egészséges gazdasági fejlődés érdekében irányadóul elfogadandók volnának, ne tévesztessenek szem elől s első sorban az országos forgalmi és nemzeti érdeknek leginkább megfelelő vonalak létesítése mozdíttassék elő.

Sőt azt is megnyugvással fogadná a kamara, ha a fent megjelölt s országos fontosságúnak elismert fővonalak, előbb csak mint helyi érdekű vasutak építtetnének is ki, ez esetre azonban kívánatosnak tartja, hogy azok létesítését az állam — lehetőleg minél nagyobb hozzájárulással — elősegíteni szíveskedjék.

Midőn ezekben volt bátor a tisztelettel alulírt kamara kifejeznie a székelyföldi vas-

úthálózat megállapítására és kiépítésére vonatkozó nézetét, újból eszedezik Nagyméltóságodhoz, hogy az itt előadottakat nagybecsű jóindulatára méltatva, kegyeskedjék egész befolyásával odahatni, hogy egyfelől az állam a Székelyföldön át vezető s a román vasúthálózattal csatlakozó fővonalak kiépítését, melyeknek fontosságát néhai kereskedelemügyi miniszter a törvényhozás előtt ismételt hangsúlyozta s melyekre nézve részben már az 1891. évi XL. t.-cz. is megszabja az előintézkedéseket, lehetőleg mielőbb fogantatja; másfelől pedig, hogy a helyi érdekű vasutak kiépítésére irányuló magánvállalkozás az állam részéről a lehető legnagyobb támogatásban részesüljön; mert csak így remélhető, hogy a székelyföldi vasúthálózat rövid idő alatt kiépül s hogy ily módon ez országrész gazdasági és kulturális fölvizsgálása biztosítva leend.

Maros-Vásárhely, 1892. október hó 12-én.
A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara.

Tauszik B. Hugó,
elnök.

Réthy Dezső,
titkár.

Ő Felsége személye körüli miniszter. Szógyény-Marich László ő felsége személye körüli miniszter állásától már fementett s a felség személye melletti miniszter teendőinek ideiglenes ellátásával Fejérváry Géza br. honvédelmi miniszter bízott meg. Az erre vonatkozó legf. kizáratok már a hivatalos lapban közzé tettettek.

A hagyatéki eljárást szabályozó s az igazságügy-miniszter által rövid idő alatt előterjesztendő törvényjavaslat szoros összefüggésben áll a tényleges birtokos tulajdonjogának a telekkönyvbe bejegyzésről s a telekbejegyzőkönyvi bejegyzések helyesbítéséről szóló törvényjavaslatl — melynek tárgyalása a ház november 3-iki ülésére van kitűzve — a meynyiben az utóbbinak célzatait elősegítendő, megfelelő intézkedéseket foglal magában arra nézve, hogy a hagyatéki eljárás a hagyatéki ingatlanokra vonatkozó telekkönyvi bejegyzések rendbehozatalához is vezessen. Elhárítja továbbá a betérjesztendő javaslat más örökösödési eljárásunk gyors és egybeeső menetének egyik főakadályát, a mely abban rejlik, hogy az örökösödési eljárás különböző hatóságok működés körébe van utalva. Ezen kívül feladata lesz a javaslatnak orvosolni az örökösödési eljárásra vonatkozó törvényeinknek a gyakorlati életben észlelt számos egyéb hibáit és fogyatkozásait is.

szemű kéregmaoskákat a padláson vagy pincében felállítjuk és elegendő egyszerű jelenlétük, hogy a harezias egerek szégyenteljesen visszavonuljanak.

*

Rózsaszínű tó. Ne keressük ezt Európában, hanem a csodák világában, Ázsiában, ott könnyen megtaláljuk. A Kaspi tenger Mangiszlak nevű félszigetén van őt tó. Az egyiket a kristályláz lett sőnek oly rétege borítja, hogy nyugodtan átvághat rajta az ember. A másik kőralaku és körülbelül fél kilométer az átmérője. Ez a rózsaszínű tó. Partjai vakítóan fehérek, mert köröskörül só válik ki a vízből, de a víz ibolya- és rózsaszín közt játszik. Ha hullámverés van, akkor rögtön karminszínűvé válik a tó. Ezt a piros színt növényektől vagy állataktól kapja a félsziget csodátava, mely feltűnő ibolyaszagot áraszt, a mi fuxinos anyagtól származhatik. A színt valószínűleg a polycystis violacea vagy chatracystis roseo persicina nevű növények adják a tónak, az erős fuxin szag pedig a cyclops rubeus nevű állatka jelenlétére vall. A mikor a nép ezeket a tüneteket látja és érzi a tavon, azt mondja, hogy a tó „virágzik.”

*

Statisztikai apróságok. Valaki kiszámította, hogy egy pár varrott cipőn rendszeren 3000—3200

Műtrágya-gyár Háromszék-vármegyében.

Háromszék-vármegye gazdaközönségére nézve gróf Bethlen András földm. miniszternek ismét nagyfontosságú kezdeményezése van előttünk. Egy műtrágyagyárt akar a miniszter létesíteni Háromszék-vármegyében. Az erdélyi részekben ilyen gyár csak egyetlenegy van: a kolozsvármegyei Egres községben s a miniszter figyelme a műtrágya-gyárak létesítését illetőleg egyenesen a Székelyföldre irányult.

Mikor ezt a kiváló figyelmet hálás elismeréssel köszönjük meg a mi gazdaközönségünk nevében, egyszersmind alkalmozni kívánjuk a tervbe vett műtrágya-gyár nemzetgazdasági előnyeit is a vármegye lakosságára s főképp gazdasággal foglalkozó közönségünkre. A gazdasági tudománynak egyik modern gyakorlati sikere a trágya anyagának mesterséges uton való előállítása s mint ilyen olcsóságánál és a növényi életre beható vegyi összetételénél fogva ma már hovatovább nagyobb elterjedésnek örvend a műtrágya.

Itt most csupán arról van szó, hogy ismerkedjék meg a fontos kérdéssel a gazdaközönség s a háromszék-vármegyei gazdasági bizottság, melynek a miniszter leirata tárgyalás és véleményadás végett ki lesz adva, tanulmányozza ezt a kérdést és tegyen véleményes javaslatot róla.

A miniszter leiratát s azzal a kapcsolatos szakvéleményt a következőkben közöljük:

„Hazánk királyhágóntuli részeiben ez idő szorint egy műtrágyagyár működik, a Kolozsvármegyéhez tartozó Egres községben.

A mezőgazdaság folyton növekvő intenzív iránya mellett a hazai gazdaközönség is fokozottabb mérvben kezdi alkalmazni a műtrágyákat, minek folytán a műtrágya-szükséglet emelkedése várható.

Másrészt egy egységes alapon létesült új ipari vállalat, a legkedvezőbb hatással van a környék mezőgazdasági viszonyaira.

A Királyhágón tulí vidékek gazdasági viszonyainak javítását célzó intézkedések közé tartozónak vélem tehát egy oly, a helyi birtokosok kebelében támadt mozgalom támogatását, melynek célja volna az erdélyrészi déli vármegyék valamelyikében, alkalmas helyen és egészséges alapon egy műtrágya-gyárat létesíteni.

Hogy egy a jelölt vidéken létesítendő műtrágya-gyár prosperáljon s hogy az ottani talajművelési viszonyoknak tényleg hasznára legyen, nélkülözhetlenül szükséges, hogy az ottani gazdaközönség már jó eleve számot vessen magával, indokolt és használatos-e rá nézve a műtrágya használata, vagyis számíthat-e a gyárvállalat termékeinek az ottani vidéken leendő elfogyasztá-

czopf felső részén, a nyakravaló csattjával egy irányban köttessék meg és a rendelet szerint a kötésben egy láb hosszú, a lent kiálló haj ne több, mint két hüvelyk, összesen tehát tizennégy hüvelyk hosszú legyen. A czopfok természetes vastagságuk maradnak, a milyen vastag a haj s hamis haját senki ne fonjon bele; csak az ujonczok vannak e szabály alól kivéve, kiknek haja csak épen a czopfba fonandó be és kik az előirt hosszúság és vastagság elérésére hamis fonatokat is használhatnak.

*

Komikus találmányok. Az amerikai szabadalmi hivatal kimeríthetetlen forrása az akaratlan komikumnak. Nem régiben egy yankee oly eljárást szabadalmaztatott, melylyel a hadviselést lehetlenné akarja tenni, mit az által vél a feltaláló elérhetőnek, hogy mindkét hadakozó félt elpusztítja. Ily körülmények közt persze a csapatok megtagadják az engedelmességet. Miként akarja a yankee a hadakozó feleket elpusztítani? Egyszerűen villámokkal, melyeket hatalmas dinamógépek fejlesztenek és egy angol mértföldnyi távolra cikáztatnak. A dolognak csak egy bibije van, tudniillik a villámgepek nedves időben nem működnek. Egy másik yankee szabadalmat nyert egy kéregpapírból készült macskára, melynek szemei foszfor által izzóvá tétetnek. A villogó

öltés van. — Az Egyesült Államokban naponként átlag 2 millió postai levelezőlapot használnak föl. — Az egész világon naponként 4 millió aczélpenna szükséges. Ezt egy német számította ki. — Az aranypénz 2 milliószor és az ezüst negyedfél milliószor fordul meg az ember kezében, míg a rajta lévő nyomás teljesen eltűnik. — A legnagyobb telefon-összeköttetés Berliuben van. A főállomásról 7000 sodrony indul ki. — Az egész világon évenként 50.000 tonna gyapotmagolajat használnak fel különösen a vendéglőkben sültkekhez és salátához — Németországban a vallásfelekezetenküliek száma az utóbbi két évtized alatt 14-szeresen emelkedett. — Amerikában, ha erősen benépesülne, 1,400 000 000 ember férne meg. — Japánban 700 állomás van berendezve a végre, hogy a földrengést megfigyelhessék. — A cairói egyetemen 11.000 hallgató van. — Franciaországban jelenleg 419 czukorgyár van. — A világ népessége évente 6 millióval szaporodik. — Németországnak 24.843, Franciaországnak 21.396, Angolországnak 19.811, Oroszországnak 17.823 és Ausztriának 15.442 mfd hosszú vasútja van. — New Yorkban napjában átlag tizszer jeleznek tüzet. — Ezelőtt 200 évvel átlag minden öt ember közül egynek jó fogai voltak, most 80 közül csak egynek.

sára, másrészt, hogy a feldolgozandó nyersanyag, különösen a csont a gyár vidékéről beszerezhető legyen s hogy a gyár az ipari feldolgozáshoz szükséges anyagokhoz, mint a kénsvav és tüzelőanyag könnyű szerrel hozzájuthasson.

A jelölt iparvállalat tehát nézetem szerint csak az esetre jöhetne létre biztos alapon, ha az a környékbeli gazdaközönsséggel a legszorosabb kapcsolatban állana s a gazdaközönység magát a gyár néhány első évi produkciójának átvételére, másrészt a szükséges nyersanyag — a minden gazdaságban tetemes mennyiségű, de legnagyobb részét elkallódó csontnak a gyár részére méltányos árért való beszállítására kötelezné.

A műtrágya-gyár egyéb föltételeire nézve a a másolatban csatolt szakvélemény ad részletes tájékoztatást.

A mennyiben a gazdasági bizottság működési területén úgy a gazdaközönység műtrágyaszükségletét, mint a nyersanyagkészleteket illetőleg a viszonyok, a gazdaközönsséggel folytatandó beható tárgyalások után kedvezőknek bizonyulnának s mennyiben a gyár létesítésére egyébként is alkalmas hely mutatkoznék, részemről kész volnék a műtrágya-gyár létesítésében támogatással is közreműködni.

Fölhívom tehát a bizottságot, hogy az előadottakban jelölt kérdést legközelebb vegye beható tárgyalás alá, a gazdaközönség kebelében a kérdéssel részletes tájékoztatást szerezzen s ennek eredményéről hozzám részletes jelentést tegyen. Budapest, 1892. október hó 13. án.

Bethlen."

Különlélek.

— **Előléptetés.** Kollák János honvéd főhadnagyot, ki városunkban is huzamosabb ideig állomásozott II.-od osztályu századossá, Kovács László hadnagyot pedig főhadnaggyá léptettek elő.

— **Kinevezés.** A kolozsvári kir. ítélőtábla elnöke: Harmath Jenő sepsi-szentgyörgyi kir. járásbíró-sági díjtalan joggyakornokot, a kolozsvári kir. ítélőtábla kerületébe segélydíjas joggyakornokká nevezte ki.

— **Az idei őszi vásár.** Kézdí-Vásárhelyt nagy élénkséggel folyt le. A baromvásárra 26. és 27. én behajtattott 1928 drb marha s ebből eladottot 355 drb. F. hó 28-án a külpiazi vásár tartatott meg. A sátrakban áruló idegen kereskedők a kolera miatt sok helyről kiszorulván, Kézdí-Vásárhelyt akarták káraikat helyreütni s oly óriási tömegben lepték el a piacot, a mint még soha sem, hanem reményeikben ugyancsak csalatkoztak, mert a mostani vásár egyáltalában nem volt olyan fényes, mint a minőnek az óriási embertömeg után várni lehetett. Nevezetesen a nagyobb ruhatületek 40 százalékkal kevesebb forgalmat csináltak, mint a múlt évi őszi vásáron. Ennek oka természetesen a nyomott gabnaárakban keresendő. A földmivelő osztály, mely nálunk szükségleteit nagyrésztben az őszi vásáron szokta beszerezni, gabonáját nem adja el, tartogatja míg jobb ára lesz s így nincs pénz költségre. A mostani őszi vásár még a rendőrségi fogházak részére sem adta ki a szokásos kontingenst. A jól ismert vásári tolvajok távol maradtak, pedig az óriási tolongásban jó üzleteket csinálhattak volna. Egy néhány sikertelen kisebb lopás történt, de ez szót sem érdemel.

— **Az első hó minálunk is leesett** folyó hó 27-én. Rövid életű volt, de hideget és kemény fagyokat hozott magával. Azóta éjjelenként a víz megfagy, de nappal a tiszta égről elég melegen sütnek a napsugarak.

— **A kolera állása.** Budapesten a megbetegedések számában az utolsó 24 órában nincs változás, a halottak száma azonban ötlet csökkent. A balparti barakkórházban 26-ról maradt 40 beteg. 27-én megint 13 újat vittek be. 26-án 8, 27-én 3 beteg halt meg s míg 26-án 12-öt 27-én 10-et bocsátottak el gyógyultan. Apolás alatt maradt 70 beteg. A jobbparti barakkban 26-ról maradt 19 beteg; 27-én gyógyultan elhcsátottak 1-et, marad tehát 18 beteg. A járvány kitörése (szepember 26-dika) óta megbetegedett a fővárosban 784 ember, kik közül 321 meghalt, 327 pedig felépült,

ide számítván a katonákat és a magánházakban ápolott betegeket is.

— **Vizsgálóbírák és helyetteseik.** Az igazságügy-miniszter vizsgálóbírák, illetőleg azok helyetteseül a következő kir. törvényszéki bírákat nevezte ki: a marosvásárhelyi kir. ítélőtáblához tartozó kir. törvényszékek közül: a brassói kir. törvényszék területére vizsgálóbíróul Arzt Mihály kir. tszéki bírót, állandó helyetteseül Pap Péter kir. tszéki bírót; a csikseredai kir. tszék területére vizsgálóbíróul Jerzsák János kir. tszéki bírót, állandó helyetteseül Farkas Árpád kir. tszéki bírót; az erzsébetvárosi kir. tszék területére vizsgálóbíróul Ince Domokos kir. tszéki bírót, állandó helyetteseül Gorov Lajos kir. tszéki bírót; a kézdívársárhelyi kir. törvényszék területére vizsgálóbíróul Vajna Gáspár kir. tszéki bírót, állandó helyetteseül Máthé Albat kir. tszéki bírót; a marosvásárhelyi kir. törvényszék területére vizsgálóbíróul Schuller József kir. tszéki bírót, állandó helyetteseül dr. Illyés Lőrinc kir. tszéki bírót; a székelyudvarhelyi kir. törvényszék területére vizsgálóbíróul Illyés Ferencz kir. tszéki bírót, állandó helyetteseül Györfy Titusz kir. tszéki bírót; — a kolozsvári kir. ítélőtáblához tartozó kir. törvényszékek közül: a besztzercei kir. tszék területére vizsgálóbíróul Schmidt Lajos kir. tszéki bírót, állandó helyetteseül Vertik Gábor kir. tszéki bírót; a deési kir. tszék területére vizsgálóbíróul Nagy Elek kir. tszéki bírót, állandó helyetteseül Sófalvi Lajos kir. tszéki bírót; a dévai kir. tszék területére vizsgálóbíróul Mihály Béla kir. tszéki bírót, állandó helyetteseül Koncz Gyula kir. tszéki bírót; a gyulafehérvári kir. tszék területére vizsgálóbíróul Oelberg Ottó kir. tszéki bírót, állandó helyetteseül Kolumbán Antal kir. tszéki bírót; a kolozsvári kir. tszék területére vizsgálóbíróul Bodor László kir. tszéki bírót, állandó helyetteseül Nesztor László kir. tszéki bírót; a nagyszebeni kir. tszék területére vizsgálóbíróul Gödri Sándor kir. tszéki bírót, állandó helyetteseül Bán Ferencz kir. tszéki bírót; a tordai kir. tszék területére vizsgálóbíróul Sándor Kálmán kir. tszéki bírót, állandó helyetteseül Solymosi Miklós tszéki bírót.

— **A reformáció emlékünnepe Kolozsvárr.** A kolozsvári ev. ref. egyház mindkét templomában október 30-án megünneplik a reformáció emlékét. Az ünnepélyek sorrendje a következő: 1. a belső templomban: Invocatio. A CLXXIV-ik dicséret énekése. Ima. Tartja Szász Domokos püspök. Alkalmi Beszéd. Tartja Szász Garó esperes. A CLXXIV-ik dics. 6-dik verse. A külső templomban: Invocatio. A CLXXIV-ik dics. előadva; a földmív. énekkara által Ima. Tartja: Herepei r. pap. Alkalmi beszéd. Tartja: Herepei Gergely r. pap. A CLXXIV-ik dics. 6-dik verse.

— **Halálozás.** Alulírottak a szívnek legmélyebb fájdalomával tudatják, hogy a szerető férj, apa és nagyatyja id. Vencz István életének 85-ik évében s boldog házasságának első nejevel 25, második nejevel 32 és harmadik nejevel töltött felévi idő letelte alatt f. hó 28-án rövid, de súlyos szeuvedés után jobblétre szenderült. A megboldogult hült tetemei f. hó 30-án délután 2 órakor fognak az ev. ref. szertartás után a köztemetőben örök nyugalom elhelyeztetni. Alma legyen csendes! Kovácsna, 1892. október 28-án. Csutak Sára, harmadik neje. Ifj. Vencz István első nejétől született gyermeke és ennek neje. Vencz Zuzsanna férj. Bideskuthy Róbertné, Vencz Etelka férj. Deák Lászlóné, Vencz Gizella férj. Nagy Gyuláné, a második nejétől született gyermekei és ezek férjei.

— **Meghívó.** A fürdő-részvénytársaság nagy választmányának rendes őszi gyűlése f. évi november hó 6-án d. e. 9 órakor fog a szokott helyen megtartatni. A nagyválasztmány, igazgatóság és felügyelőbizottság t. cz. tagjai folkéretnek, hogy a kitűzött időben sziveskedjenek az alapszavályok 68 §-a értelmében fontos tárgyak elintézése végett lehető pontossággal megjelenni. A rendes havi igazgatósági gyűlés az azon a napon reggeli 8 órakor tartatik meg. Kovácsnán, 1892. október hó 25-én. Az igazgatóság.

— **Czélserű ujtás a postai levélszállításban.** Lukács Béla kereskedelemügyi miniszter czélserű ujtást léptetett életbe, a mely abból áll, hogy ezentul harminczöt centiméter hosszú levelet is fel lehet adni a postára, de csakis a magyar korona országában való forgalomra. A miniszter ezt az ujtást arra való tekintettel léptette életbe, hogy az i. ópapir rendes hosszaharmincznégy centiméter s hogy a papírost nem mindig lehet összehajtás által kisebbiteni. Eddig a levél 30 centiméternél nem lehetett hosszabb. Az új rendelet értelmében a harminczöt centiméter hosszú levél tizenöt centiméter széles és öt centiméter vastag lehet.

Az erdélyrészi színészet jubileuma. A színészeti jubileumot rendező bizottság október hó 25-ikén tartott ülésén Gyarmathy Miklós elnök bejelen-

tette, hogy a kolozsvári színház történetének megíratása dolgában Szapáry Gyula gr. belügyminiszterhez intézett folyamodásra örvendetes válasz érkezett. A belügyminiszter, mint Beldi Ákos főispán a bizottsággal tudatta, a kért czélra 800 frtot utalványozott. Nyomban elhatározták, hogy a színház történetének megírására Ferenczi Zoltán dr. mauseumi és egyetemi könyvtárigazgatót kéri fel. Ferenczi már hosszabb idő óta sikeresen foglalkozik az erdélyrészi színészet multjának kutatásával. A gyűlésen a jubileum programját a következőleg állapították meg: 1. Ünnepi nyitány. — Káldy Gyulától. 2. Prológ. — Jókai Mórtól. 3. „Száz év előtt”. — Ferenczi Zoltántól. 4. A jártas költés völegény. — a mult század végén írott vigjáték, Bartsai Lászlótól. 5. Alkalmi zenemű — Müller Ottótól. 6. A „Zrinyi”-ből vett élőképek. 7. Hymnusz, — előadva a kolozsvári összes dalegyletek tagjai és a nemzeti színház énekesei által.

— **Stefánia özvegy trónörökösné rajzai.** Stefánia özvegy trónörökösné, ki, mint megírtuk, már eddig is néhány eredeti rajzzal gazdagította az Ausztria-Magyarország írásban és képen czimű munka művészeti tartalmát, a legközelebb megjele. ő Csehország czimű kötet számára is rajzolt két képet. A rajzok egyike a Prága közelében levő hosztovicsi tavat ábrázolja, a másik p dig egy egeri malmot. Az érdekes rajzokat fametszetről fogják sokszorosítani.

— **A honvédszobor bizottsága** e hó 26-án az első magyar általános biztosító társaság palotájában ülést tartott, melyen Ivánka Imre, a bizottság elnöke, beszámolt a honvéd-szobor-alap gyűjtéséről és az elmúlt napok eseményeire való hivatkozással benyújtotta lemondását. A bizottság marasztalására sem volt hajlandó megtartani továbbra is az elnöki tisztelet, mire az egész bizottság követte példáját és szintén lemondott. A szobor ügyének ideiglenes vezetését Szénássy Sándorra bízták, a pénz kezelését pedig továbbra is Léway Henrikre. A bizottság e határozatát tudatni fogja a központi választmánnyal, mely annak idején az országos honvédeggyűlésnek fog jelentést tenni.

— **Az építő iparosok téli tanfolyama.** Ezen tanfolyamra a beiratások — a melyeket a kedvezőtlen egészségügyi viszonyok miatt elhalasztottak — megkezdődtek a budapesti állami ipariskolában (VIII. ker. Népszínház-utca 8. sz.) s a vasárnapokon és ünnepnapokon délelőtt 9 órától 12-ig s a köznapokon este 6 órától 7-ig tartanak. A tanfolyam megnyitása későbbben fog közzététetni. Az állami ipariskola igazgatósága.

— **Tanfolyam a helyhez kötött (stabil) gőzgépek kezelői számára.** Ezen tanfolyamra a beiratások — a melyek a kedvezőtlen egészségügyi viszonyok miatt elhalasztattak — az állami ipariskolában (Budapest, VIII. ker. Népszínház-utca 8. sz.) megkezdődtek s az ünnep- és vasárnapokon délelőtt 9 órától 12-ig s a hétköznapokon este 6 órától 7-ig tartanak. A tanfolyam megnyitásának napja későbbben fog közzé tetetni. Az állami ipariskola igazgatósága.

— **Ötvenezer ember a hullámsírban.** Ritka év az, a melyben a kínai Sárka folyó nem okozna valami nagy szerencsétlenséget áradásaival. Most megint olyan hír érkezett San-Franciskóba egy ilyen áradásról ennek a féktelen folyónak, hogy az embernek még a hajaszála is égne áll, mikor olvassa. A legújabb áradás négyezeröttszáz négyszög mérföldnyi területet borított el s ötvenezer ember lelta halálát a habok közt. Beláthatatlanok ennek a katasztrófának a következményei. Attól tartanak, hogy az árvíz következtében kerek egy millió ember fog tavaszig elpusztulni. Megöli őket az éhség, meg a hajléktalan állapot.

— **Nyolcz éves rabló vezér.** A berlini rendőrség kiűrhatalolt egy husz tagból álló rablóbandát, melynek legidősb tagja tizenkét éves, a vezére pedig nyolcz éves. Ez a rablóbanda már régóta a legmerészebb rablásokot vitte véghez és pedig oly ügyesen, hogy a rendőrség szorgos kutatása dacára is, csak véletlenségből tudta a kiscsiny gonosztevőket elcsipui. A bandának legkedvesebb foglalkozása az éjjeli betörés volt. Még pedig nem valami elhagyatott viskóba, hanem a legelőkelőbb utcák legfényesebb üzleteibe, a melyekből annyit raboltak el, a mennyit elbírtak vinni. A banda vesztét az okozta, hogy egy kereskedő, a ki észrevette, hogy a vasajtó zárjába valaki fát dugott bele, az esetről jelentést tett a rendőrségnek. A rendőrség öröket állított az üzlet közelébe s így sikerült a jómadarakat elfogni.

— **Új naptárak.** Stein János kolozsvári könykeskedő kiadásába megjelent az 1892. évre az u. n. Erdélyi Képes Naptár és egy irodai fali naptár, Ajánljuk t. olvasóink figyelmébe.

ROVID HIREK.

— Uj petroleum forrás Magyarországon. Lugosról írják, hogy egy idő óta a Temes folyó közepén, közel a hídhoz, nagy petroleumolajfoltok uszkálnak. Ebből azt következtetik, hogy a folyó közepén petroleumforrás van. — Himód községben, Gáspár Bódi odaváló lakos pár nap előtt szövőltás következtében, agyonverte az öcsését, Józsefet. A gyilkost elfogták. -- Nagy Becskereken. Gollik József pénzügyi fővigyázó összevagdalta Sárícs Lázá dohánycsempészt, a ki mikor tetten érték, Gollikot leakarta szurni. A Sárícs sebe életveszélyes. — Philippsburg (Missouri) közelében tegnap egy személyvonat kisiklott. Hat utas és két vasuti alkalmazott meghalt; sokan megsebesültek. — Monyásán erős vihar volt e hó 20-án, s a szél nagy fákat tépett ki az erdőben. Egy fa rádőlt az alája menekült favágókra s közülök egyet agyonütött. — Somoskeszin Burka Mihály gyógyíthatatlan betegség miatt fölakasztotta magát. — Dereskén a napokban Móré Gábor gazdaembert agyonverve találták meg a kapujában. Hogy ki küldte másvilágra azt nem tudják.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos:
Dobay János.

Piaczi árak.

Kézdi-Vásárhelytt, 1892. október 27-én.

Buza (tisztá)	hektóliterenként	7 frt 30 kr
„ (elegy)	„	— frt — kr
Rozs (tisztá)	„	5 frt 28 kr
„ (elegy)	„	— frt — kr
Arpa (tisztá)	„	5 frt 09 kr
„ (elegy)	„	— frt — kr
Zab	„	5 frt — kr
Törökbuza	„	5 frt 05 kr

Kása (köles)	„	11 frt 22 kr
„ (árpa)	„	17 frt 50 kr
Borsó	„	7 frt 50 kr
Lencse	„	14 frt — kr
Fusulyka	„	6 frt — kr
Pityóka (legszebb)	„	— frt 80 kr
Marhahus	kilógrammonként	— frt 48 kr
Disznóhus	„	— frt 48 kr
Juh-hus	„	— frt 28 kr
Szalonna	„	— frt 64 kr
Faggyu (nyers)	„	— frt 24 kr

Hivatalos árfolyamok a budapesti áru- és értéktőzsdén

1892. október hó 28 án.

Magyar aranyjáradék 6%	—.
Magyar aranyjáradék 4%	103.08
Magy. papíráradék 5%	107.85
Magyar vasuti kölesén	102.10
M. keleti vasuti államkötv. I. kibocs.	118.—
M. keleti vasuti államkötv. II. kibocs.	—.
M. keleti vasuti államkötv. III. „	111.—
Osztrák járadék papirban	115.50
Osztrák járadék ezüstben	999.—
Osztrák járadék aranyban	106.—
1860. államsorsjegyek	137.51
Osztrák-magyar bank részvény	962.—
Magyar hitelbank részvény	325.—
Osztrák hitelintézet részvény	140 —
Magyar földterhermentes kötvény	137.50
Ezüst	—.
Cs. és kir. arany	9.59
20 frankos arany	9.50
Német birodalmi márka	55.12
London (2 havi váltókért)	151.49
20 márka arany	11.74

Csikos és koczkás selyemszöveteket, Louisina, Foulard, Surah, Taffeta, nemkülönbén Merveilleus selymeket is méterenként 45 krtól 3 frt 85 krig egyes öltönyökre, vagy egész végekben is postabér- és vámmmentesen szállít **Henneberg G.** (cs és kir. udvariszállító)**selyemgyára Zürichben.** Minták postafordulóval küldetnek. Svájcba czimzett levelekre 10 kros bélyeg ragasztandó.

Kiállítás Páris 1889. Legnagyobb eredmény!

A ranyérem.

Próbáljatok és ítéljetelek!

A valódi

TORD-TRIPPE

kiirt patkányt, egeret és vakondot a nélkül, hogy más háziállatnak kárt okozna. Ezen szer sem arsenikumot, sem strychnint, sem phosphort vagy más a hányást ingerlő szert nem tartalmaz és a háziállatoknak teljesen ártalmatlan.

Ára 1 csomagnak 50 kr. 3—4

A. Cousseau Traverse Gazzino Mar-seille, a francia és olasz államvasutak szállítója.

Főraktár Kézdi-Vásárhely és környékére nézve:

Kovács Ferencz gyógyszerésznél.

Magyar királyi államvasutak.

Keleti vonal.

M e n e t r e n d.

Érvényes 1891. október hó 1-től.

PREDEAL—NAGY-VÁRAD.

Érvényes-1891. október hó 1-től.

A l l o m á s o k	Vegyes vonat	Sze-mély-vonat	Gyors-vonat	A l l o m á s o k	Vegyes vonat	Sze-mély-vonat	Gyors-vonat
Predeal (vendéglő)	(érk. ind.)			Medgyes	(ind. regg. 10.09	éjjel 12.53	
Brassó (vendéglő)	(érk. ind.)			Kis-Kapus (vendéglő, elágazás N.-Szeben felé)	(érk. " 10.31	" 12.53	
Botfalú	" " 4.48	" 7.23	d. u. 2.48	"	(ind. " 10.47	" 1.18	
Földvár	" " 5.07	" 8.03		Tövis (vend., elágazás Arad felé)	(érk. d. u. 12.28	" 2.49	
Mogyorós	" " 5.26	" 8.23		Nagy-Enyed	(ind. " 1.08	" 3.47	este 8.07
Apáczá	" " 5.42	" 8.37		Kocsárd (vendéglő, elágazás Maros-Vásárhely felé)	(érk. " 1.35	" 4.07	
Ágostonfalva	" " 6.02	" 8.57		"	(ind. " 2.21	" 4.40	" 8.50
Alsó-Rákos	" " 6.09	" 9.04		Gyéres (elágazás Torda felé)	(érk. " 2.31	" 4.52	
Homoród	" " 6.26	" 9.20		"	(érk. " 3.08	" 5.20	
Kacza	" " 6.55	" 9.46		Kolozsvár (vendéglő)	(ind. " 3.18	" 5.26	
Bene	" " 7.12	" 9.59		"	(érk. " 5.14	regg. 6.52	" 11.01
Erked	" " 7.32	" 10.20		Nagy-Várad (vendéglő)	(ind. este 6.08	" 7.40	" 5.30
Héjasfalva (elág. Udvarhely felé)	" " 7.52	" 10.36		"	(érk. " 10.44	" 11.51	
Segesvár (vendéglő)	(érk. ind.)	" 8.23	" 11.03	"	(ind. " 11.04	" 12.09	" 2.18
		" 8.46	" 11.19	Budapest	(érk. regg. 6.35	" 8.40	regg. 7.30
		" 8.53	" 11.29				

Brassóból Bukarest felé a személyvonat indul d. u. 12.20 perczkor; gyorsvonat délután 2 óra 19 és reggel 5.15 perczkor.

Brassó—kézdivásárhelyi vasut.

Kézdi-Vásárhely	indul reggel 4.30 d. u. 1.10 d. u. 5.00
Imecsfalva	" " 4.47 " 1.37 " 5.17
Páva-Zabola	" " 5.04 " 1.44 " 5.34
Kovászna	" " 5.26 " 2.16 " 6.06
Barátos	" " 5.46 " 2.41 " 6.36
Nagy-Borosnyó	" " 6.01 " 2.56 " 6.51
Eresztevény	" " 6.18 " 3.13 " 7.08
Sepsi-Szentgyörgy	" " 6.53 " 3.53 " 7.48
Kilyén	" " 7.03 " 4.03 " 7.58
Uzon	" " 7.17 " 4.19 " 8.12
Kökös	" " 7.30 " 4.32 " 8.25
Prázsmár	" " 7.47 " 4.51 " 8.47
Szász-Hermány	" " 8.07 " 5.14 " 9.07
Brassó	érk. délelőtt 8.25 " 5.32 este 9.25

Brassó	indul reggel 5.20 regg. 8.50 d. u. 3.10
Szász-Hermány	" " 5.39 " 9.09 " 3.29
Prázsmár	" " 6.01 " 9.31 " 3.53
Kökös	" " 6.14 " 9.44 " 4.06
Uzon	" " 6.27 " 9.57 " 4.23
Kilyén	" " 6.42 " 10.12 " 4.38
Sepsi-Szentgyörgy	" " 7.04 " 10.32 " 5.03
Eresztevény	" " 7.31 " 10.59 " 5.31
Nagy-Borosnyó	" " 7.49 " 11.17 " 5.53
Barátos	" " 8.13 " 11.41 " 6.22
Kovászna	" " 8.40 " 12.08 " 6.40
Páva-Zabola	" " 8.53 " 12.21 " 6.53
Imecsfalva	" " 9.08 " 12.36 " 7.08
Kézdi-Vásárhely	érk. reggel 9.26 d. u. 12.54 este 7.26

Nyomatott Szabó Albertnél K.-Vásárhely.